

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 uviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para peti redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unaprijed plate. — Priobčena pisma i zahvalne tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

Talijansko sveučilište.

Ovo pitanje zadalo je bečkoj vladi već do sada mnogo brige i jada. Zadnje parlamentarno zasjedanje moralo je biti zatvoreno radi ovog pitanja kao i radi galicijskih konala. Kako je poznato, bio se je našao nekakav posredujući način između južnih Slavena, koji su u proračunskom odboru protiv talijanskom sveučilištu obstruirali, i vlade, da se sveučilišna pitanja raznih austrijskih naroda predaju jednom pododboru, koji bi ih imao rješiti. Jugoslaveni nisu obstruirali protiv talijanskim kulturnim zahtjevima kao takvim, nego su na vladu bili postavili protuzahjev, koji se je imao rješiti paralelno sa talijanskim, a taj je bio u smislu priznanja nauka i izpita položenih na zagrebačkoj univerzi te jedne slovenske katedre u Pragu ili Lavovu. Novo zasjedanje parlamenta nastupilo je glede ovih pitanja u potpunju neizvjestnosti, jer vladu nije južnim Slavenima dala nikakvog pozitivnog, zadovoljavajućeg odgovora, dok se prama njezinom držanju daje naslućivati, da će ona nastojati talijanske zahtjeve po što po to provući. Stanovište i taktika južnih Slavena, u prvom „Slovenskog kluba“, još je nepoznato. No njemačko novinstvo a s njim i talijansko dalo se zadnjih dana u velike kombinacije glede držanja Slovenaca te već unaprijed, i nepoznavajući njihovog stanovišta, obara se na ponovnu moguću obstrukciju Slovenaca i diela Hrvata u proračunskom odboru. „Neue Freie Presse“ ide u i svom zauzimanju za Talijane tako daleko, da u jednom članku nastoji opravdati osnutak talijanskog sveučilišta mimo sve kulturne zahtjeve ostalih naroda, kao obzevu vlade, kao izpunjenje obaveza, Talijanima učinjena. I tom zgodom upozoravajući na eventualnu obstrukciju Slovenaca, jako malo je izbirljiva u frazama, koje prama njima rabi.

Suvišno je iztaknuti, kako je neosnovana oznaka „brutalnosti“, koja ide na račun obstrukcije, jer je već nebrojeno puta naglašeno, da Slovenci i Hrvati nisu protiv opravdanim zahtjevima nijednog naroda. No ipak oni ne mogu ostati prekrštenih ruku, kada vide, da vlada udovoljava svačijim tražbinam a samo za one južnih Slavena ne ima uha, da ih čuje. Za nepravdnost, omalovažavanje i mišolitaženje otkakuju osobito jako te oni, koji su tim uvrijeđeni i oštećeni moraju naći nekakav način, kojim će poštiti, da se njihova prava poštuju i da se pravda za svakoga jednako vrši. Ako je obstrukcija jedino još sredstvo, koje Slovencima i Hrvatima preostaje u toj borbi, nije to njihova krivica, nego onih, koji ih tako daleko svojom silom i neobzirom nagone. A opet nisu oni krivi, ako uslied te obstrukcije i parlament i vlada očute neugodnih posljedica.

Zato je više nego smiešno, kada se u njemačkim i talijanskim novinama čitaju nekakove donkišotske ekspanzije protiv „Slovenskom klubu“.

August Rodin.

Naši beletristični listovi veoma će rietko donieti koju radnju velikog Augusta Rodina. Na žalost mi Hrvati za umjetnost, slikarstvo i kiparstvo nemamo posebne revije, da bi mogli pratiti proizvode bilo domaćih bilo svjetskih umjetnina. Još se manje dađe pomisliti, da bi mogao naš muzej u Zagrebu kupiti bar koju znatniju stranu radnju, kako to čine bogati muzeji kulturnih naroda. Krivi smo mi, da ni naša Matica Hrvatska nije mogla proslediti poduzetnošću za umjetnost. Ali i sličnih jadikovanja u domovini sti smo!

August Rodin, prvak francuzke plastike većma će nas zanimati ako pomislimo, da u njemu teče dalmatinska krv pomješana s francuzkom. Da, on je stariinom iz naših školjca, iz Privča. K tome i naš Meštrovic, koji ga oponaša bilo u konceptu bilo u tehnici, poklonio mu se u Parizu, a ovaj ga opet počastio primanjem u svoj stan.

K. E. Smid u svojoj knjizi „Der perfekte Kunstkenner“ piše kako je A. Rodin naj-

Prijetne se ne štete, ali oni, koji ih upotrebljavaju, ne znadu, da se izvrgavaju smiehu, kada nišu kadri te prijetnje izvesti. A i ove nišu na svom mjestu, jer su upravljene protiv pravednim zahtjevima. I tada one prelaze u silu. A da svako nasilje ima dva kraja, to znade svaki onaj te je silu okušao.

Povraćajući se na kombinacije novinske glede držanja Slovenaca, važno je zabilježiti, da je izneseno, e su Slovenci tražili od Čeha podporu prigodom nove obstrukcije, a u čemu da su od Čeha bili odbijeni. Medjutim ne stoji tvrdnja, da su Slovenci Čeha za to molili, a po tomu otpada i drugi navod, da su bili odbijeni. Ove lažne vesti, lancirane u formi senzacije, spadaju u red onih redovitih već, koje huckaju Čeha na Slovence. Cilj im je proziran: odijeliti definitivno sjeverne od južnih Slavena i po mogućnosti ih zavadi. Od Čeha neki padaju na liepak ovoj varci te razpredaju veleogorčenim tonom o tobožnoj diktaturi dra. Šušteršića.

Ovi naivnici kao da ne posvećuju pažnje najnovijim pojavama. Vladu uznemiruju južni Slaveni te bi ih ona htjela osamiti. U tu svrhu se u njemačkim novinama pripravlja teren. Primjerice „Sonn. und Montags-Zeitung“ zagovaraju talijansko sveučilište, zahvaća u čitav kompleks pitanja. Tu je Trojni Savez, tu je Italija sa svojim „Dreadnoughtima“, tu su razne veleizdajničke afere Talijana, tu nacionalna borba na obalama Jadrana. Čitav članak je napisan delatorskim duhom protiv Slavenima, a vladu indirekte poziva, da podpre Talijane protiv Slavenima. Ovaj članak je u toliko značajan, što on odaje, kako je vanjska politika monarhije u vezi sa talijanskim sveučilištem i kako su se morale vršiti stanovite presije. A Slaveni ipak nisu kadri da prozu celu tu zakulisnu igru. Znadu za ono geslo „divide et impera“, ali oni nisu kadri pronaći crnih papaka u svakom slučaju.

I ova čitava vika, dok se još ne zna za odluku „Slovenskog kluba“. Izgleda po svemu kao da bi se htjelo ovim uranjenim komentima strašiti. No kao da to ne djeluje. „Slovenski klub“ mirno i flegmatično izjavljuje, da će svoj konačni zaključak stvoriti tekom tjedna, a da će zaključak kluba biti s povjerenjem primljen od celog slovenskog i hrvatskog naroda. Ovo mirno držanje „Slovenskog kluba“ znak je, da se u njemu mjere sve prilike i odnošaji te da će stvoriti promozganu odluku. Je li čas borbe, biti će borba je li mira, biti će mir. No oblaci skoro uvijek priete nevremenom te ne čemo mnogo pogriješiti, ako utvrdimo, da je talijansko sveučilište ponovni casus belli u parlamentu bečkom.

Pred novim događajima na Balkanu.

Ša Balkana stižu uznemirujuće vesti. Tamo se ponovno pojavljuju znaci nezadovoljstva u

genijalniji od svih živućih kipara. Zove ga i Michelangelom 19. vieka, koga i šira publika liepo je shvatila i entuzijazmom hvali. Nego taj pisac obično začinja svoje rječi ironijom, pa neznas gdje ona počima, a gdje ona svršava. Ipak ništa mu ne predbaciva. — Pogledajmo dakle radje sami tog kipara velikog ne samo u izvedbi plastičnoj nego i u zamisli i u umjetničkoj filozofiji. Rodin je u sebi spojio dva riedka svojstva: vrstnog kipara i mislioca.

God. 1840. rodio se u Parizu. Najprije pohađao jednu školu crtanja. Rado je u muzeju Louvre crtao klasične tipove. Kao već dječak pokazao je vanrednu okretnost ruke u kamenarskoj radnji. Uz to je bio vrlo ozbiljan i zamišljen. Čitao je o umjetnosti zadubljen. Kad što je u rečenom muzeju modelirao. Dakako to je bila samo kopija bez traga personalnosti. Karakteristično je, da bi po što puta preradjivao iste stvari, tako da je na pamet znao glavnije crte klasičnih liepota. Duh liepe antike polagan, ali sigurno se u njemu razvijao. Njegov glavni učitelj bio je poznati životinjski kipar Ant. Louis Barye (†1875.) Od

oštrijoj formi. Mačedonija dolazi još jedan put na dnevni red. Sve akcije velevisiti nišu bile kadre, da ovo pitanje rieše, jer ga nišu ozbiljno shvaćale ili su pojedince diplomatskim šaranjem htjele i ovo pitanje izrabiti u svrhe svoje vanjske politike. Isto je balkansko pitanje ostalo još uvijek otvoreno.

Običaj je već na Balkanu, da se razne trzavice umire, kada snieg popada po gorama i poljima. Svaka akcija zastane, dok proljeće ne nadodje. No diplomacija je radila, dok je puška mućala. Između Grčke, Bugarske i Srbije vodili su se tajni pregovori. Još se uspjeh njihov ne vidi, ali sve je prilika, da su se te balkanske države složile, a protiv Turskoj. Kada je naime mladoturski režim nastupio u Turskoj bilo je nade, da će se balkanski odnošaji barem malko izglatiti. No novi režim, koji je mao samo etiketu evropsku, pokazao se je prama ne-Osmanlijama isto onako zasukan i nepravedan kao i svi prijašnji. Razorukan je Mačedonije i Albanije pobudilo je silno ogorčenje, a ovo će u proljeće izbiti velikom silom. Nedjelja oboruženih Turaka protiv razoruženim i golorukim kršćanima i Arbanasima izazivaju odmazdu, a tamošnji narodi računaju s osvetom, kao s jednom dužnosti. I Mačedonija i Albanija traže svoju neodvisnost i autonomiju, a Turska izjavljuje na te glasove, da je ona još toliko jaka, da može dva rata uzdržati: na Balkanu i u Aziji, gdje sve vre. Komitadžije već se spremaju za proljetnu borbu, a glasoviti vođa Iso Boljetinac već silnim glasom dobacuje svoj bojni poklič. U proljeću će puška jeknuti, a turski rediti, razdijeljeni u Aziji, u Mačedoniji, na bugarskoj granici i u Albaniji morati će sijati svoja tjelesa. Istina je, ni ovo proljeće ne će donieti radikalnih promjena na Balkanu, ali će zato Turska znatno oslabiti, po gotovo u vanjskoj politici, jer će morati težkim i skupim ucjenama izkupiti mirno držanje evropskih velevisiti. Ukupno posmatrajući današnji položaj Turske, i samo se nameće opažanje, da je mladoturski režim pogoršao njezine prilike, jer u diplomaciji i lukavoj taktičnosti pokazali su mladotuci manje spremne nego li je imao Abdul Hamid, koji uza sve nedostatke ipak obilovao lukavošću.

Političke vesti.

Novi „narodni društveni klub“. Članovi bivše mađ. ustavne stranke od kojih dobar dio pripada „izvanstranačkim 67-mašima“ sadašnje zastupničke kuće, imali su u hotelu „Bristol“ zajednički souper, u kojem je zaključeno za članove bivše ustavne stranke osnovati društveni klub. Za ovu namisao naročito se izjavio bivši ministri dr. Aleksander Wekerle, grof Julije Andrássy, Koloman pl. Szell, bivši predsjednik veleikaše kuće grof Aurel Deszewffy, bivši državni tajnik Josip Szerenyi, zatim Kornel Abranyi i Te-

odor Zichi. Poznato je, da su se nakon razlaza liberalne stranke bivši njeni članovi jedniako udružili u „Narodni društveni klub“, koji se politikom jednako nije bavio, ali nakon sloma koalicionoga režima iz toga je narodnog nepolitčkog društvenog kluba nastao sadašnji klub „Narodne radne stranke“.

Spor radi utvrđenja Holandije. Ovih dana iskrsnula je jedna stvar, koja će opet u javnosti pokazati kolika je zapetost između sila Trojnog Saveza i Trojnog Sporazuma. Holandija se naime odlučila, da utvrdi svoju obalu, a naročito Flisingen. To je očito upereno protiv Engleske, a nije nikakva tajna, da tim Holandija odgovara samo jednom zahtjevu Njemačke. — Zato je i poimljiva uzbuđenost u Engleskoj i Francuskoj. Pariski „Le Temps“ veli, da će Holandjani, ne odustanu li od utvrđenja obala, najasnije dokazati, da su pristupili Trojnom Savezu, a ministar vanjskih poslova S. Pibon je navjestio u komori diplomatsku intervenciju u ovoj stvari u Hagu. Njemački listovi su opet ustali sad na obranu „nezavisnosti“ Holandije, premda ju je baš Njemačka prisilila prije 6 godina na utvrđivanje obala.

Put kralja Petra u Rim. Temeljem definitivne odluke nastupio dne 13. februara kralj Petar svoj put u Rim u svrhu posjete talijanskog kraljevskoga para. Osim dvorske svite prati će kralja ministar predsjednik Pašić i ministar vanjskih poslova Milovanović.

Japanski anarhisti. U novinarstvu se velika pažnja posvećuje pojavi anarhistima u Japanu. Dr. Katoko je vođa i osnivač anarhističke udruge u Japanu, te je ova imala početi djelovati bombama i otrovom. Gjtova je bila već čitava osnova po kojoj se je imala umoriti ciela vladajuća porodica. No zavjera bi otkrivena i brojni krivci uhvaćeni, proti kojima je sud postupao i osudio ih na smrt. Mikado je pak pretvorio dvanazestorici od 24 na smrt osuđena anarhiste putem milosti kaznu smrti u doživotnu robiju. Glavni vođa Kotoko i njegova žena biti će smaknuti.

Iz hrvatskih zemalja.

Novi biskup tršćansko-koparske biskupije. Kralj je imenovao kanonika i ravnatelja dječ. seminarija u Ljubljani, Andriju Karlina, biskupom tršćansko-koparske biskupije. Novoinovani biskup rodom je Slovenac, iz gornje Kranjske, gdje je rodio 1856. U krugovima talijanskih zastupnika u Beču izazvalo je ovo imenovanje neugodan utisak, te se drži, da je to jedna koncesija Slovencima, budući je prijašnji biskup bio Nijemac.

Osudjeni bosanski bjegunci. „Arbeiter Zeitung“ prima iz Sarajeva, da su u Trebinju po vojničkom sudu osuđeni na teške kazne nekoji bosanski bjegunci, koji su nakon proklamacije aneksije Bosne i Hercegovine pošli

stoja u plastici. Uvijek napreduje i uvijek sviet očekiva boljih od njega radnja. U mladenačkoj dobi ključala je u njemu žestoka krv. Laćao se maogih radnja ne pazići da ih dovrši. Izradio bi jedan detalj i uije smatrao potrebitim, da harmonizira sve djelove do kraja. Bio je i ostao je impresionista. Velika klišta stampe bila je, kad je on izradio Balzac-Spomenik i vrata panteona u Parizu. Kudili ga, da su mu radnje nedogotovljene i nerazumive. Nema sumnje, bilo je opravdanog prigovora, ali onim radnjama Rodinova se je personalnost očajala i razvijala. Cielo njegovo unutarnje shvaćanje još nije bilo vidljivo u mramoru. Čim su ljudi pomiljivije stali upoznavati njegovo veličanstveno stvaranje, već je bio usporedjen sa ostalim stvarcima moderne plastike u Francuzkoj kamo spada: Pyget, Goujon, Caffieri, Houdon, Rude, Barye, Carpeaux, A. Bartholomé. Danas Rodin ima sva svojstva kipara francuzkog duhovitog naroda. Zato je on eminentno nacionalan i moderan.

Neko posebno opažanje antike, stare gotike i renesance znao je u rafiniranom ukusom

u Crnu Goru, da se eventualno bore proti Austriji, a koji su se sada povratili u domo vinu. Dvojica su bili osuđeni na 6 godina tamnice a četvorica svaki na pet godina tamnice.

Glasovi o razpustu gradskog zastupstva riečkog. Gradska delegacija nemilice zabacuje utoke mnogih, gospodi na magistratu nepoćudnih ljudi, tako da je izbornička lista okljaštrena prema njihovoj želji. Sve to je naravno učinjeno u grožničavoj neizvjestnosti, koja vlada u Zanellaškoj stranci radi došastih izbora. Čuje se, da će gradsko zastupstvo biti razpušteno čim pravno sudište u Budimpešti izreče svoju rječ na utoke, koji će mu biti podneseni proti rješuju gradске delegacije.

Stanovništvo Bosne i Hercegovine. Provizorni popis žiteljstva Bosne i Hercegovine izkazuje broj od 1.893.682 duša. Od godine 1895. poraslo je žiteljstvo anektiranih zemalja za 321.591, što odgovara 20,76%.

Jevrejski zastupnik u Bosni. U stanovitim krugovima sarajevskim hoće se bosanskih jevrejima da nametne za zastupnika saborskog bečanića milijonera A. D. Šaloma, koji ne ima ni aktivnog ni pasivnog prava gtaša, a koji redovito u Beču stanuje. Nekidan je on u Sarajevo došao da drži izbornu skupštinu, ali je bio izviđan, dok konačno skupština ne bi po izaslaniku oblasti razpuštena. Bečki milijonar je radio oko izbornika sa novcem, te su mu jevreji na onaj skupštinu porugljivo pokazivali petkrunaše.

Afera Corossacz-Csörghö. U subotu se je pred riečkim sudom vodila razprava proti podnačelniku talijanašu Corossaczu, koji je guvernerovog izaslanika Csörghöa, kadno je došao pregledati rješenje utoka proti izbornim listinama, napao i izrekao uvredu proti oblasti, naime gubernijskoj vladi. Radi toga je bio Corossacz osuđen na glavnu globu od 1000 K, i na nuzgednu od 100 K. To je porazno djelovalo na Zanellu i njegove privrženike, koji su bili sigurni, da će Corossacz biti rješen.

Konferenca hrvatskih zastupnika u Istri. Klub hrvatskih slovenskih zastupnika na istarskom saboru obdržavao je konferenciju dne 16. siječnja 1911. u obćinskoj dvorani na Voloskom. Saslušav izvješće svojih članova zemaljskog odbora o sadašnjem položaju u pokrajini stvorio je slijedeći zaključak:

1. Odobrava se postupak hrvatsko-slovenskih prisjednika, te ih se pozivlje, da uztraju na dosadanjem putu.

2. Proti nezakonitosti odobrenja obćinskih proračuna u nekojim talijanskim obćinama, gdje je zemaljski odbor sporazumno s namjestništvom prekršio očitu ustanovu §. 42. točka 2. pokrajinskog reda, prosjeduju najodrešite.

3. Obzrom na ostalo rješenje proračuna za nekoje hrvatske i slovenske obćine, iziče se samovolju talijanskih prisjednika zemaljskog odbora, te se ustanovljeje nemar c, kr. namjestništva u tom pogledu. (Talijanski prisjednici su svojim odsustvom spriječili odobrenje 14 važnih hrvatskih obćina.)

4. Dočim se daje izraza uvjerenju, da će hrvatsko-slovenski narod Istre uspješno izdržati borbu, koju mu je naravno zemaljski odbor uz privolu cesarske vlade, pridržaje sporazumno i s tim obćinama poduzeti shodne korake u stvari.

svezati u svome duhu, dok nije stvorio tipično svoje modelovanje. Drugi uzrok revolucionarne Rodinove umjetnosti jest presnažna ljubav naturalizma, u plemenitom smislu rieči. Njegovo osjetljivo oko vidi svud u prirodi umjetnost. On sam veli da u umjetnosti donese ono što je u istoj prirodi obavito.

Borbu svoga razvika Rodin je okrunio pobjedom. Danas nema protivnika, koji mu predbacuju da sa „novotarizam“ nije uspio.

Rodin ne čini ništa bez pjesničkog shvaćanja i ljubavi. Dok nije svoj um koncentrirao, dok nije označio „duh“ svojih radnji, on ne dava izraza tielu. Ne traži pri tome zamršeno nego što je prosto, naivno, humanitarno, simbolično. Koliko god bilo njegovih radnja, uvijek imaju neki viši ideal. Pače, on ne ideje na prvom mjestu za formom nego za idejom, koja u čovjeku živi i daje pečat svoj na licu i tielu. Neke su njegove radnje od takva utiska, da im se ne može odoljeti i ako nam je on izjavio da ostajemo pod utiskom prirode a ne umjetnosti. Vješto pretoči u mramor svoje, ukusno čustvovanje. K tomu neka afektacija, nuditet (svojstva slobodnog romana) pojačaju oćaravanje. Spomenemo li, da ga zovu „apološtolom ljubavi“, jer najvili nu prestaviti, onda on postaje umjetnik universalan.

Rodin spada među one rietke umjetnike, kod kojih slava nuditeta ne dominira nego duh. Zato obći utisak kod njegovih radnja nije nemoralan kao ni kod Michelangela i dru-

Ubijen upravitelj društva „Dalmatie“.

U subotu je u prostorijama parohodarskog društva „Dalmatie“ u Trstu pijani radnik ubio iz revolvera upravitelja Carlinia i činovnika Petrića, a onda se sam usmratio.

Sabor u Zagrebu. U prvij sjednici sabora došlo je do burnih prizora, s obćito između bana i koalije. Ban im je predbacio peštanske štipendije, a koalija je njemu neustavnost. Radi buke morala je sjednica biti odgođena, a u nastavku je ban iznio predlog o izbora delegata u Peštu. Predsjednik Neumann je takodjer bio nišanom koalije.

Naši dopisi.

Makarska, polovicom siječnja.

Naši jadi.

Čujemo, da se do malo od nas u Beč dieli naš obćinski upravitelj Oberthor. Nemamo zašto njegov odlazak žaliti, već mu se radovati, jer osim što nam krvo vreme svoje uprave nikakova prosvjetljenja u nićemu nije učinio, nego je svojim pristanim, laskavim i lukavim postupanjem narod do ogorćenja dotjerao. On, na mjesto ekonomsko stanje obćine poboljšati, pogoršao ga je. Namjesto terete težaku umanjiti, uvećao ih je. Pod upravom Klarića vieće je bilo odredilo, da se u svakom selu imenuju pouzdanici, koji će obćinu zastupati pri prijavi stranaka u slučajevim gradnje novih kuća. To se je bilo i u praksi uvelo, te je nevoljnome težaku bila zgoda i malne nikakov trošak, jer bi mu njegov seljanin za ljubav taj posao opremio. Nu naš upravitelj, za nagrađu svojih vjernih slugu, uknu tu za seljaka pogodnost, ne obzirujući se na njegovu biedu i nevolju i taj referat daje obćinskomu činovniku uz mastnu, dakako, pristojbinu. Tako nevoljni seljak, ako misli i štogod teze za živinu načuliti, mora uz ostalo još obćinskoga činovnika izvesti i izbrojiti gdje 10, gdje 20 kruna. Je li to Bogu plakati! Jadnan narod uz nerodiku i tješnoću nevoljom se i gladom mori, a da ga se još ovakovim bezpotrebnim nametom davi i guli. Zna li za ovo ili ne zna zme. odbor? Ako zna, za što, dopušta, da se na ovaj način, za ljubav čijega toboča, siromašni težaki i onako sadrt, još više dere. Ako je stanovinomu činovniku malena plaća, inače u sebi dosta velika, tko mu kriv. Tko će jamu bezdanu zavaiiti, ta oćveće je diete.

Suviše, kojom dušom naš upravitelj kani povisiti obć. činovnicima i onako mastnu plaću i tim narod još većim dankom obteretiti? A kamo li razpisnost Klarićeve uprave?! Ovo Bare i družino nisu klapnje nego činjenice, nisu potkrušice nego stvari po naše siromaštvo važne.

Na posljedku naš upravitelj prije odlazka, da mu se ne zamjeri, da nije ništa uradio, htjede bar jednu uspomenu ostaviti i svoju vjernu četvu hladinovom obdariti, da poslie trudom izmućena života mogu svoju starost pod gustom borovinom sprovoditi i sladke sne o blaženoj upravi njegovoj sanjati. Nu ne zape mu oko za zgodna zemljišta site gospode, već za siromaštvo gladnoga težaka. Silom njihovo vlastito zemljište otimlje i šumi. Jidnici opirali se tomu i htjeli svoje obradivati, ali on silu redara i oružnika vodi i jednu sirotinju sa njezine djedovine gonj. Ne promišlja, da je svako pače na svomu pragu ljuto i da se moglo

gih iz renesance. Tielo služi za prikazu duhovnoga. Ko bi ga površno sudio po njegovim skulpturam, mogao bi preterati i držati ga nemirnjakom, prežestokim, zaneženjakom, a možda i pokvarenim. Ali valja znati, da on provodi vedar život. U ponašanju je ljubezljiv, miran i veseo; pun je poštovanja onoga što je sveto. Njegove misli lete uslied duobokog mirnog čustvovanja. Neporočan je. Kad radi ustrijlji je i neumoran. Ipak neustrašivo valja reći, da u nuditetu uvijek nije sretne ruke. Ono što je stidljivo u prirodi, treba da je i u umjetnosti. Kiparstvo nije samo l'art pour l'art nego ima odgoino djelovati na širu masu. Ovo veim, jer treba imati na pameti, da sve Rodinove radnje (osim busta, gradjana Calaisa i rietko koje još) sve jesu sami nuditeti.

Prije nego stanemo spominjati njegove skulpture, za razumjevanje njihovo biti će umjestno iznieti nekoje misli auktora o umjetnosti.

U obće nije moguće pomisliti vrstnoga plastika, a da ne bude i dotrinalan. Neki su od ovih dobri kritičari umjetnosti. Radeći marljivo rukom, dok ne prisprije vrijeme da oživi „ideal“ u pameti, dolazi od sebe umjetniku da se i drugim mislima naslađuje. Rodin se rado razgovara o umjetnosti, osobito sa prijateljima Anatoleom France i Octavom Mirbeau. Njegove razgovore nastojala je Judita Cladel skupiti i s njima zainteresirati obćinstvo.

(Nastavlj. će se.)

krvoprocije dogoditi, videći siromašni puk, da mu se njegovo siromaštvo silom otimlje. Jadnan narod što će, nebo visoko, a zemlja tvrđa, sit gladno ne vjeruje, u silnika pogovora nema, bilo mu sa svoga vlastništva odstupiti i pravdu kod suda tražiti i tako u silne troškove začii. Jadna rajo što si dočekala, odklen bi te imalo sunce grijati, odonle te led i bije. Ti da svojim žuljevima krvavim drugoga mastnim zalogajim pitaš, o on da ti suhu koru kruha iz ćeljusti otimlje?! Eh, na sirotu svakomu poliče ruka.

Gospodine upravitelju, svake sile za vremena, a eto i tvoja puca. Bogu sila nije mila. Sila silu gonj, razlog veće, pravda steže, a pravdana muka nikad ne gine. Od nas odlaziš, nismo ti se ni radovali kad si došao, a hvala Bogu kad si jednom od nas pošao.

Međutim poslani su slijedeći prosvjedi:

Zemaljski Odbor

Zadar.

Obćinski upravitelj prišilno bez poprimiti ikakova zaključka šumi privatno zemljište. Uzbuva velika, bojat se krvoprocija zbog abuzivnoga postupka. Tražimo hitno proviđenje i obustavu daljnega pošumljanja.

Seljaci Kotišine.

Namjestništvo

Zadar.

Obćinski upravitelj usilno šumi privatna zemljišta bez predtečnih zaključaka. Privatnike lišava njihova prava obrane. Buna u puku, bojati se groznih posljedica. Molimo zaštitu privatnoga vlastništva.

Zanimanci sela Kotišine.

Aferan kan. Don R. Naroevića.

Kanonik Maroević odnosno priloga našeg lista šalje nam slijedeća razjašnjenja, koja uvrščujemo i piscu priloga do znanja stavljamo. Kan. Maroević veli u svom razjašnjenju: Ne odgovara istini meritorni sadržaj cielogla članka. Nalazim zgodno ipi u istome članku izpravitelji napose slijedeće točke:

1) Po kanoničkom pravu, može uložiti utok i onaj, koji se smatra u svojim pravima povriedjen i ako odnosa odluka nije na njeza izdata. Vidi „Can, 30. c. 2. q. 6.“ Istina je stoga, da su moji utoci takovi u pravom smislu kanoničkom, ili tehnički govoreći, oni su pravi recursus vel querela ad Superiorem.

2) Predmet je istih skroz crković naravi na juridičnom, podlozi, a ne na denunciaciont momentu.

3) Iz istih je formalno izključena svaka osobna tužba, a predmetom je traženje, da se crkovnim administrativnim putem konačno riješe neka načelna prieporna pitanja. U jednom pak od tih utoka se traži, neka u pogledu liturgičnog crkovna Vlast uzpostavi statu quo antea, pomećen skandaloznom samovoljom jednoga svećenika, proti naredbi pok. Biskupa Nakića, a na uštrb dužnog ugleda i obzira prama podpisanom.

4) Svjedokom je presvijeti Palunko i Don Herkulan Luger, župnik Lućac-Manuš, kako sam, poslie smrti pok. Biskupa, prikazao osobno boga sažaljenja Njegovoj obitelji, ali da niasam mogao opzati nikakvo nerazpoloženje prama meni, a kamo li da me je obitelj formalno iztjerala iz palače.

5) Istina je, da u pogledu tendenciozne viesti, koja je postavljala smrt Biskupovu u odnosu sa primanjem mojih utoka, zatražen samo nećak pok. Biskupa sveć, Don Niko Žižko, koji je uvijek bio blizu pokojnika u zadnjim njegovim časovima, odgodi, da je zlobno proturana takova viest u javnost, i da tko bi duševno mogao što takova temeljito posumljati, a kamo li takovoj viesti ozbiljno povjerovati.

6) Nije istina, da sam ja prosti došljak u ovu Biskupiju, već je fakat, da sam se ja kao pripadnik hvarske Biskupije, dozvolio ondašnjeg Biskupa, natjecao na župu Lućac-Manuš, Bilo je, ako se ne varam, dvanaest natjecatelja, te ja niasam tomu kriv, ako su me onom prigodom prošinosadni Ispitatelji, jer u tom smislu od Biskupa zatraženi, izjavili ad unanimita, kao najsposobnijeg između natjecatelja, i tako sam bio imenovan župnikom, i postao sretnim članom ove biskupije.

7) Pošto sam svoje utoke prikazao starijoj Vlasti, Njoj pripada o istim odlučivati, a meni bez potrebitog dopusta nije dozvoljeno, kao svećeniku, isto izdati na javnost. Jedino mogu svakome, koji me zato zatraži, ustupiti moj prepis, da ga pročita.

U Splitu, 18. siječnja 1911.

Don Rajmund Maroević, kanonik.

Iz grada i okolice.

Pregled obćine. Od prekućer nalazi se u našem gradu podpresjednik zem. odbora g. Simić sa namjestništvim savjetnikom g. Kalebčićem u svrhu pregledanja obćine. Na stvar ćemo se naknadno osvrnuti.

I. hrvatski seoski Sokol u Mandalini obdržavao je u nedjelju svoju redovitu glavnu skupštinu. Bilo je prisutno preko 40 članova. Poslie pozdrava starješine brata Vukšića izvjestio je tajnik-blagajnik br. Vlahović o djelovanju i stanju društva u god. 1910. Cielo je izvješće skupština primila sa zadovoljstvom i odobrila račune. U upravu za god. 1911. birani su: Jurković Periša Mate starješine, Miša Vice podstarješinom, Vlahović P. Ante tajnikom-blagajnikom, a poslovođjama Mrša Paško i Belamarić Jerko. Vođjom je izabran Despot Ivo pok. Jakova, a zamjenikom vođe Vukšić Luka. Priglednici su računava Vukšić Ante Ivan, star. i Vukšić Ante Ivan, mlađij. Preko skupštine došla su na razpravljane neka pitanja kao: sokol. slet u Zagrebu, strieljačko društvo i građnja društvenog stana. Brat tajnik-blagajnik dao je prisutnima neke upute i preporuke. Osobito se je živo razpravljalo o građnji društvene zgrade, pa će se u tekućoj godini ozbiljno raditi, da se ova liepa misao u djelo privede, a nadamo se, da će nas u ovom teškoj podhavu pripomoći i bratska društva i rodoljublji. Ova izloženja tačka treba da se na vrijeme hrvatstvu osigura!

Bog i Hrvati

Sokolici.

Bugari u našem gradu. Od par dana nalaze se u našem gradu dva mlada Bugarina, akademčara, gg. Nikola Dimitrov i Gjorgje Šiškov. Oni putuju u naučne svrhe, a istodobno su i dopisnici sofijskih novina „Balkanska Tribuna“ i „Dnevnik“. Kane propuтовати cio svijet u četiri do pet godina.

Mali iznm. Iz Krke nam javljaju, da je tamo u subotu riekom zaplovio za prvi put čamac sa strojem bez pare, koji u izumio strojač majstor Ive Radovniković. Sa strojem radi samo jedan čovjek, a taj stroj ima snage za četiri vesla. Čestitamo Radovnikoviću na ovom liepom uspjehu, u nadi, da ne će pri ovom sustati.

Plesna škola u Sokolu liepo napreduje. Mladost naša se za nju osobito zanima, jer ima prigode, da nauči moderne i ukusne plesove.

Pripreme za sokolski i cirilo-metodski ples u punom su jeku. Pri cirilo-metodski ples će, kako čujemo, izpasti vanredno liepo, jer i izvana će doći učestnika. Isto vriedi i za sokolski.

Imenovanje. Imenovan je višim poštanikom kontrolorom u Šibeniku g. Eduard Urschitz. Pošto u ovoj stvari imade zakulisnih zanimivih stvari, to ćemo ih u svoje vrijeme osvietliti.

Suvlastnik zadrarske hrvatske tvrdke „Bačić i drugovi“ nalazi se u našem gradu. Preporučujemo ga našim Sokolima radi nabave sokolskih kipova, o čijoj ukusnosti smo se i sami uvjerali. Tim više ga preporučujemo, što je ova tvrdka nišanom talijanskih demonstracija i što ona doprinya i stanoviti doprinos od razpaćanih kipova u rodoljubne svrhe, kao što je primjerice naš mjestni Sokol. Upućujemo čitatelja na odnosnu današnju izjavu i oglas u našem listu, kao i na to, da ista tvrdka razpaćava vrlo ukusne reliefe Tolstojeve uz vrlo nisku cijenu, i ostalu robu.

Pokrajinske viesti.

Povlake procesa u Polešniku. Kako nam iz Zadra javljaju, u nedjelju je od kapi umro D. F. Tomašević, koji je bio osuđen u procesu Polešnik. Istodobno se doznaje, da i Antonietta Ostrich stoji vrlo slabo te se je već i izpovjedia te primila zadnje pomazanje.

Vrbovljanske stvari. Primamo iz Vrboske: Dok još pravo neznamo koja su se siromašna djeca naše škole lanjske godine obkrbila potrebitim učilima od svote što obćina u tu svrhu izdaje, ove se godine postupalo ništa bolje, kad se neka malenkost početkom školske godine dielila svakomu, to jest i onima kojima se nebi smjelo. Kažemo da se nebi smjelo svakomu od toga davati, jer je svota izključivo opredjeljena sama za siromašnu djecu, ili bi bar tako moralo biti, te nam je ovaj postupak obzrla zagonetna. — Bil se nekoliko mješćani obratili posebnim podneskom nadležnoj vlasti, da se razvidi što je u stvari, na koji im je podnesak priobćeno, da je sve u redu. Koliko smo pak mogli doznati, upitana je bila obćina, a ova se obratila trećemu, on rekao svoju i pri tom reć bi ostalo, ali po našem skromnom mnenju bilo je red pitati roditelje, djecu i učiteljsko osoblje. Da vidimo što oni o tome znaju. Zašto se to mimošilo, za nas je takodjer zagonetka. Stoji izjava, da se je samo u jednomu razredu dielilo, jer da druga je bila potreba, dočim možemo utvrditi i do potrebe dokazati, da je i u drugim razredima

bilo baš siromašne djece bez potrebitih učila i da je na to bila također upozorena Uprava škole.

Na stvar se povratiti već nećemo i ovim smo svršili u nadi da će u buduću bit više reda.

U glasilu za interese stanoviteljskih pojedinaca od 4. t. m. čitamo šarlatanski slavospjev. Da smo se materijalno nešto makli, istina je, ali silom okolnosti, no to nije ni najmanje zasluga onoga, koji si to prisvaja, pače ćemo za njega dokazati baš protivno, samo neka se malo uztrpi. Moralni napredak bit će taj, što se od više vremena pojavila neka struja koja ide za tim, da u narodu ubije vjeru i da nas poživi. I vrboljani, koji su se ponosom uvijek izitali živim osjećajima, moraju sad na žalost gledati, kao ne napada na sveti amanet, koji im je od vjekova bio utjehom u svakoj nevolji.

Hvala Bogu osim tolikih nedaća imamo sada guslarsa, koji u istinu liepo pjeva, pa neka pjeva kad mu srce daje, mi mu ne zavidjamo, već nas zabrinjava žalosne naše prilike, koje od od više godina strpljivo podnašamo zbog zlokobne razvratne politike vrbovačkog zloduh. Pametno kažu ljudi sa hvarskog Pjemonta: „Lako je takljaru tuđom taklim kosmeje cikat“, i ovim smo za danas svršili.

Lečevički jaki. Pišu nam iz Lečevičke zagore: Već je treća godina prošla od kada se poslie toliko obećanja i natezanja počeo raditi kolni put koji će nas spojiti sa Kaštelima i još sama 2 kilometra da se taj put dokrajči, odlučuju se već 2 godine. Dok su bili izbori obećanja lievo i desno, a kad prošli isto kao u pustari! Božji ljudi, i opet će doći pa što će te nam tada obećavati? I naš zastupnik, reko bi kao da ga i nemamo kad se tako slabo zauzima za naše najnužnije interese, a kad u izborima obećanja preko svojih telala, kao da će u Zagori same ruže cvasti.

Ta i mi smo državljani koji doprinosimo porez i sve ostalo kao i oni koji u državi imaju sve pogodnosti, pa ako tražimo što nas po pravu ide, to mislimo da bi već jednom bilo vrijeme da se našim malim zahtjevima udovolji.

Imamo posve slabi poštarski saobraćaj. (jer pjesak mora poštu nositi na dalečinu od 35 kilometara.) što kada bi se izgradila ova cesta, pošta bi bila mnogo urednija i dobivali bi istu mnogo brže. Onima do kojih je, živo stavljamo na srce da se zauzmu da se jednom ta malenkost izgradi, da tako barem i mi možemo reći da smo tada spojeni sa svijetom, jer ovako kako je danas, gore nemože niti da se pomisli.

Smrt zanimivog starca. Kako nam iz Promine javljaju, tamo je u prošlu subotu preminuo glasoviti u pokrajini starac, Nikola Čavlina, u 85 g. života.

Pokojnik bio je jedan od onih originalnih tipova, kojima se glas među narod na daleko prosep. A i čitav mu život bio tako originalan i ponešto pustolovan kakovih se riedko nadje među našim seljacima, koji ne posjeduju tog ciganskog duha. Pokojnik se rodio 1826 u zabltnom seocu Matase, gdje se kozijač po škali vere i provlaču. Za mladih dana učio je kod jednog fratra, koji ga kasnije dađe u franjevačku gimnaziju u Sinju, gdje se je do svoje osamnaeste godine učio. Tada ode iz sjemeništa, vrne se kući, prodade bratu Andri svoj dio za 100 talira i ode dobrovoljno u vojsku, gdje je bivao 10 godina.

Povrativ se kući morade bratu Andri, gorostasnom čovjeku, težku 130 oka, a koji je na obrok mogao srušiti sič vina i kozju dzizicu, služu ti kao čobanin. I taj čovjek, koji je znao čitati, pisati, poznavao latinski, grčki, talijanski, njemački i ostalo morade za 12 godina kasati za kozama i hraniti se kruhom ili purom te mliekom. U uprtnici torbi nosio je sobom po koju knjigu, koju si je znao namaknuti te je marljivo čitao. Kroz kratko prošlo se krajinom za tog čudnog i naobraženog čobanina te su iz znatiželje mnogi mu dolazili u posjete. Čavlina je svakoga zadiviljvao svojim odgovorima, bistrinom uma i naobrazom. U to doba počeo se baviti travama te je o tome i dosta knjiga bio pročitao, kao i liečičkih. U to se okani čobanluka i proizjvešići neko vrijeme u Drišu kao dućanski pomoćnik, vrati se u Prominu, gdje otvori svoju malu trgovinu. Sam si izdijela manje mjere od drveta, a veće od kamena. Tako je oskudno živio sve do g. 1883, kada se je Promina odcieplila od kninske občine te tajnikom bi imenovana Čavlina. U 60 svojoj godini oženi se Čavlina sa djevojkom od 22 godine.

Razne viesti.

Tri komemoracije smaknuća Ljudevita XVI. U Parizu su tri grupe vjernih „legitimista“, kako se zovu u Francezkoj pristaše monarhije, komemorale u subotu u tri crkve smaknuće kraja Ljudevita XVI. Jedna grupa, pristaše pretendenta vojvode Orleanskog, bili su u crkvi s. Germain l' Auxerrois, sa čijeg je zvonika dan prvi znak Bartolomejskog pokolja. Druga grupa, članovi „Action Francaise“, bili su u crkvi „Notre Dame des Victoires“. No najoriginalnija ceremonija bila je u crkvi s. Elisabeth de Temple, a u njoj su se sastali pristaše burbonskih prinčeva, koji vuku lozu od Naundorfa. Za ovog Naundorfa se veli, da je potomak sina Ljudevita XVI. i Antoniette, koji je bio spašen iz taminje i umakao u Njemačku. U toj crkvi je bilo preko 500 prisutnika te su se prama prinčevima vršile obične ceremonije kao za vrijeme kraljeva.

Uapšen vođa „malih Japanaca.“ Da ne mučimo znatiželju čitatelja, reći ćemo im odmah, da se ne radi o nikakvim autentičnim Japančićima sa očima bajamli-oblika, nego o jednom čistokrvnom Milanecu, đeranu od šestnaest godina, a koji je vođa jedne pogibeljne bande malodobnih kradljivaca i zločinaca milanskih, koji su odraslim zločincima desna ruka. Taj mali junak milanske „mala vita“ zove se Garbarini, a sin je robijaša, koji je sudjen, jer kao udovac umorio svoju zaručnicu. Mali Garbarini je među „malim Japancima“ uživao radi svoje spremnosti u lopovlucima neki ugled te ga se držalo neke vrsti podjmom. No pošto su ovi mali zločinci dodijali, to je milansko redarstvo odredilo raciju proti njima, te je među ostalim i vođa uhieen. Ovaj je već iz raznih popravišta umakao te izveo čitav niz „slavnih“ djela. Što će sad s njim? Opet u koje popravište, odakle će bježati opet i ponovno doći među svoje „male Japance“.

Naše brzozavke.

† Zastupnik Funke.

Beč, 25. siečnja. — Umro je zast. Funke. Radi njegove smrti u petak parlament ne će obdržavati sjednice.

Upadice radi popisa pučanstva.

Beč, 25. siečnja. — Ministar Wickenburg je u parlamentu izjavio, da je on naredio, obzirom na nasilne čine Niemaca i Talijana prigodom popisa pučanstva, da se sve pojedine pritužbe strogo izpitaju. Istodobno je uzvrđio, da će se vlada u toj stvari držati strogo zakonskog i nepristranog stanovišta. No to su Česi sprosjedovali te izjavili, da u njegovu objektivnost ne vjeruju, jer je ministar Bienert morao sve one događaje unapred predviditi te ih mogao na vrijeme zapriječiti.

Državni proračun.

Budimpešta, 25. siečnja. — Delegacijama je podnesen državni proračun, koji iznosi 550,207,084 K. K tomu se mora nadodati oko 130 milijuna, koji su kao izvanredni zahtjev za ovu godinu.

Sokolima na znanje!

Svevlastnik tvrdke Bačić i drugovi iz Zadra nalazi se ovo dana u našem gradu te razpačava sokolske kipove uz najbolje uvjete, tako da može i svaka hrvatska težačka kuća isti imati uz mješenu odplatu od 1 K dalje.

Ovom zgodom svevlastnik gornje tvrdke upozoruje da kipovi, koje on razpačava, dotjerani su i mnogo ukusniji nego li onaj, koji se je nalazio izložen u jednom mjestnom, kao prvi i nedotjerani uzorak. Pošto gornja tvrdka dariva našem Sokolu takav jedan kip, te će se s istinitosti gornjih navoda moći svaki sokola osvjedočiti.

Kipu je cijena u gotovom iznosu 20 K a uz odplatu 22 K.

Tvrdka Bačić i drugovi daje ovdanšnjemu Sokolu od svakog prodanog kipa po 1 K rnuu. Preporučujući se susretljivosti občinstva bi-lježim se s poštovanjem.

N. Bačić,

za tvrdku „Bačić i drugovi Zadar“.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, i izdavalatelj i odgovorni urednik: Josip Drezga.

JAVNA ZAHVALA

Podpisani smatraju osobitom dužnošću, da se prigodom smrti milog pokojnika

MIJE SEKSO pok. ŠIME

zahvale najprije mnogo poš. nadžupniku ocu Jakovu Bartul viču i župskom pomoćniku ocu Ivanu Peko, koji su ga tešili tijekom njegove bolesti sve do zadnjeg časa. Na osobiti način zahvaljuju gosp. načelniku dru. Ivi Krstelju i g. Vladimiru Kulčiću i svim drugim znancima i prijateljima, koji su svojom prisutnošću počastili sprovod pokojnika. Budi istodobno hvala mjestnom klubu stranke prava na poslatu viencu, a tako isto svim znancima i prijateljima, koji su, bilo s viencima, bilo s duplirima uzastojali, da sprovod bude što veličanstveniji, te bratovština varoškoj i sv. Duhu i svoj braći spomenutih bratovština.

U slučaju, kad bi se podijelili i milodari na počast milog pokojnika, podpisani unapred izrazuju veliku zahvalnost.

ŠIBENIK, 23. siečnja 1911.

Supruga Tonka i brat Ante
za se i za rodbinu.

Sokolski kipovi.

Ovim izjavljujem, da je kip Sokola, koji je bio izložen u našoj mjestnoj podružnici samo prvi šablonski model, dočim tvrdka „Bačić i drugovi“ razpačava dotične kipove u boljoj i umjetničkoj izradbi, koja je sama pri preuzimanju glavnog zastupstva tih kipova za sve balkanske zemlje tu preinaku odgovarajuću cieni od naše tvornice izhodila.

Tvornica Gustav Marco i dr.

Poziv!

Za uvedenje jednog Svjetskog Patenta, koji u Šibeniku nosi svake godine 100—150.000 K, a u drugim gradovima 70—80.000 K, traži se za

Šibenik i cijelu Dalmaciju

Poduzetnik

Šestogodišnje pravo upotrebe ovog pronalazka iznaša za Šibenik 50—60.000 K, a za cijelu Dalmaciju 80—90.000 K, a za svaki drugi pojedini grad Dalmacije 15—20.000 K.

Ponude će se samo od onih u obzir uzeti, koji za gornji iznos mogu položiti materijalno jamstvo. Ove se reflektante umoljava, da se izvole obratiti pod šifrom „Weltsensation 25.225“ a na adresu: Anoncn Expedition Eduart Braun, Budimpešta VI. Revoy-gasse 1. Foncier-Palais.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineskih srebrarija

Žlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.

Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago kovini.

Bogati ilustrovani olenik. Tvorničke stalne oleni.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

14.9.-910—14.9.-911.

Bačić i drugovi, Zadar Dalmacija.

Tvrdka je članica česke korporacije: „Vyzovni spolek pro Čechy, Moravu a Slezko v Praze“.

Protokolirana tvrdka 1910. — Žiro-račun kod podružnice Austro-ugarske banke u Zadru. — Čekovni račun kod austr. poš. šted. br. 31.997. — Žiro-račun kod Hrv. vjeresijske banke Zadar. — Brzozavni naslov: „Bačić“.

Telefon br. 28.

Dopisivanje: hrvatski, talijanski, njemački, francuzki.

Glavno zastup. za Dalmaciju:

Zastupstvo litografskog zavoda.

Zastup. većih novčanih zavoda.

Bankovno-komisionalni poslovi.

Zastupstva, naručbe, špedicije.

Komisionalna mjenjačnica.

Osiguravanja, oglašivanja, komisije

Zavedbe i uredbje trg. knjige.

Vlastita magazinska skladišta.

Komisionalno razpačavanje drž.

srećaka i vrijednostnih papira

Veliki muzej svekolikih robnih uzoraka.

na odplatu i uz gotovo.

Plaćanje olakhoćeno u obrocima.

Cijene najumjerjenije.

Plaćanje olakhoćeno u obrocima.

Uzorci i cijenici na zahtjev franko.

Posluga brza i kulturna.

Glavno zastupstvo osiguravajućeg društva „Croatia“.

1-3

Prodaje se

jedan aparat za accilien svietlo s 40 svećka.

Obratiti se Ivanu Jadronji, — Šibenik. (Dalmacija).

Prodaje se kuća

u Varošu na 3 poda sa dvorištem i vrtom. U dvorištu ima malena kućica. — Potanje kod uredništva

3—

Zahtjevajte cigaretni papir „JADRAN“

U korist siromašne hrvatske školske djece u Zadru

20% od čiste dobiti

Najfinija vrst — Elegantno opremljen

Skladište na veliko:

Hrvatska Knjižarnica V. Gőszl - Zadar
6—30

VELIKA ZLATARIJA Gi. PLANČIĆ

Vis-STARIGRAD-Valuluka

Ako Vi

ne možete jesti, te se čitite bolestan, to će Vam

lječničko izpitani

Kaiser'ovi

Želudčani

Pfeferminckaramelii

sjegurno pomoći. Dobiti ćete dobar tek, želudac se opet uredi i ojači. Radi oživljujućih i okriepljujućih svojstva, neobhodno potrebiti na putovanjima.

Jedan omot 20 i 40 filira.

Prodaje:

Carlo Ruggeri, cent. drogerija i Vinko Vucić, drogerija u Šibeniku.

4—12

Uzmite kada ste nahladjen, pun slina, proti hunjavici i težkom disanju Feller-ov Fluid m. d. M. „Elsafluid“. Mi se osvjedočismo sami kod boli prsiju, vrata i drugi hbolesti o njegovom ljekovitom, kašalj ublažujućem okriepljujućem djelovanju. 12 bočica stoji K 5, 24 bočica 8 K 60 fil. Proizvadač je samo ljekarnik E. V. Feller u Stubici, Elsatrg br. 264 (Hrvatska).

Hrvatska Vjeresijska Banka :: Podružnica Šibenik ::

D.ONIČKA GLAVNICA 2,000.000
Pričuvna zaklada u pritičici K 180.000.
Centralna Dubrovnik. — Podružnica u Splitu i Zadru.

Bankovni odjel

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice. Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju nakulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Mjenjačnica

kupuje i prodaje državne papire, razretetnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obročno otplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod žrjebanja. Revizija srećaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

PRODAJEM SVAKOVRSNIH KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAJU SE I PISMENE NARUČBE IZ VANA UZ POUZEĆE, A ROZNATIM I :: BEZ POUZEĆA DO IZMINUĆA UTANAČENOG ROKA IZPLATE. ::

IMADEN VELIKU ZALIHU GOTOVIH CIPELA I RADIONICU SVAKOVRSNE OBUĆE I OPANAKA. IZRADJUJE SE BRZO I TAČNO PO NAJFINIJEM I NAJMODERNIJEM SISTEMU. PODPISANI SE OSOBITO PREPORUČUJE GG. ČINOVNICIMA, C. KRALJI, VOJNIČTVU, ORUŽNICIMA I FINANCIJAL. STRAŽARIMA. PRODAJE SE TAKODJER I NA MJESEČNE OBROKE.

AUGUST ŽIGON — ŠIBENIK

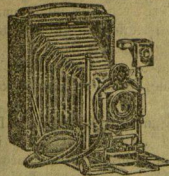
KNJIŽARA I PAPIRNICICA

Glavna ulica **IVANA GRIMANI-A** Glavna ulica
ŠIBENIK

preporuča p. n. obćinstvu svoj veliki izbor hrvatskih, talijanskih, njemačkih i francuzkih knjiga romana, slovnica, riečnika onda pisanih sprava, trgovačkih-knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima predplate na sve **hrvatske i strane časopise** uz originalnu cieniu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

Velika zalih svakovrsnih **toplomjera, cviker-naočala** od najbolje vrsti i **leća** u svim gradacijama.

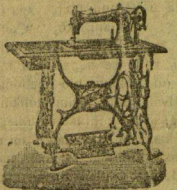
Skladište fotografskih aparata i svih nužgrednih potrebština.

Preuzimlje naručbe svakovrsnih pečata od kaučuka i kovine.

Vanjske naručbe obavlja kretom pošte.

Skladište najboljih i najjeftinijih šivaćih strojeva „Singer“ najnovijih sistema.

Najbolji namještaji snage

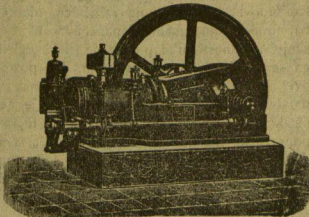
kao što:
motori naplin (gas), benzin, žestu, kameno ulje, surovo ulje za obrtničke, poljodjelske i električne namještaje snage.

Namještaje na mršavi plin (Sauganlage) prodaje

Draždjanska tvornica motora na plin

(A. G. Dresdener Gasmotoren-Fabrik: Moritz Hille, Dresden)

najveća specijalna tvornica srednje Evrope.

Izključivo glavno predstavništvo, kamo valja upravitli sve upitje:

Kuća Gutenberg,
EMANUEL KRAUS.

Tehnički bureau Trst, via S. Nicolo 2

Zahtjevajte cijenik besplatno i bez poštarine. Dopisivanje hrvatski.

28. IV. 10.

Hrvati! Pomozite Družbu sv. Ćirila i Metoda!

Velika Tvornica tjestenine Velika

i mlinice za raznu hranu.
Pomoćju najmodernijeg motora proizvadja

Svake vrsti ovog jestiva. Od najboljeg marseljskog griza Svake vrsti ovog jestiva.

kao i od

Dobrog i od najfinijega pšeničnog brašna dobrog i od najfinijeg.

Tvrđka:

IVAN ŠUPUK i brat

Šibenik.

15. VI. 10.

TVORNICICA PAPIRNATIH VREĆICA

- ANTE ZORIĆ — ŠIBENIK — (DALMACIJA). -

Tvornica je uređjena sa svim potrebnim strojevima. Izradjuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama. Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste. Cijene su vrlo umjerene, te domaći potrošioći ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe se iz vana.

- - NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. - -

Važno za svakoga!

Gustav Marko
Trst

Podružnice:
Via Giulia br. 33.
Via Giulia br. 16.
Via Acquadotto br. 65.

Telefon br. 1930.

Centrala: Via Coroneo 45.
Tekući račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke.

Podružnice:
Via Barriera vecchia br. 33.
Via Colonia br. 17.
S. Giovanni di Guardiella br. 871.

Telefon br. 1930.

Veliko skladište stala prostih, apaniranih i za ured. Veliki izbor predmeta za ljearne, drogerije, porculanso i zemljano sudje, ocaline, staklarije, svjetiljke itd.

Velike količice naročitih tvari u ocaklini, porculani.

Cijene umjerene koje se ne boje utakmice.

Na zahtjev šalju se cijenici badava.

Dopisivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrđka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim našim trgovcima.

26. II. 10.

Hrvatska Tiskara
Šibenik - (Dr. Krstoj i drug) - Šibenik
Izradjuje sve tiskarske poslove vrlo ukusno, a uz najumjerenije cijene.